

STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD KREMATORIET
Postboks 201 Sentrum
4001 Stavanger

Saksbehandler:
Åshild Håbrekke

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Stavanger krematorium Kontrollnummer: 2023.079.I.SFRO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Sissel Bryne Hedland

Andre deltagere fra virksomheten:
Markus Bjørvik
Inga Sola

Fra Statsforvalteren i Rogaland:
Åshild Håbrekke
Elisabeth Time Ellingsen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Stavanger krematorium den 31.05.2023. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Rogaland avdekket 1 avvik og ga 3 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomheten mangler dokumentert avvikshåndtering av brudd på forurensningsforskriften § 10-5.

Anmerkninger:

- Virksomheten bør skjerpe sine rutiner for å sikre at kontrollmålinger gjennomføres innen rimelig tid før årets slutt.
- Virksomheten må sikre at registreringer fra målinger arkiveres i minimum fem år.
- Virksomheten sin internkontroll kan forbedres.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

2. juni 2023	Åshild Håbrekke	Kirsten Redmond Kristiansen
dato	kontrollør	fagleder forurensing
	Statsforvalteren i Rogaland	

Kopi av rapporten sendes til:

- Stavanger kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD KREMATORIET	
Organisasjonsnr.: 991853731	Eies av: 976993403
Bransjenr. (NACE-kode): 96.030 - Begravelsesbyråvirksomhet og drift av kirkegårder og krematorier	

Kontrollert enhet

Navn: Stavanger krematorium	Anleggsnr.: 1103.0001.08
Kommune: Stavanger	Fylke: Rogaland
Anleggsaktivitet: Krematorium	
Tillatelse gitt:	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til luft (forurensningsforskriften kapittel 10)
- Avfall
- Egenkontrollrapportering

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Stavanger krematorium plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Stavanger krematorium innen 15. august 2023 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfropost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Rogaland v/Åshild Håbrekke.

4. Varsel om gebyr

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for kontroller på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av kontrollen. Vi varsler derfor at vi i henhold til forvaltningsloven § 16, tar sikte på å fastsette gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Dette betyr i så fall at dere skal betale kr. 22 500,- i gebyr for kontrollen.

Hjemmel for et vedtak om sats for kontroll av virksomheter er forurensningsforskriften § 39-7. Dere har anledning til å kommentere dette varselet. jf. forvaltningsloven § 16. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren i Rogaland innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Rogaland (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten mangler dokumentert avvikshåndtering av brudd på forurensningsforskriften § 10-5.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 7, jf. forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 10-5

Kommentarer:

Virksomheten plikter gjennom internkontrollforskriften å iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Et avvikssystem gir et dokumentasjonsgrunnlag for iverksettelse av tiltak for behandling av uønskede hendelser. Avviksregistreringene vil kunne danne bedre grunnlag for interne risikovurderinger.

Virksomheten har etablert et elektronisk avviksbehandlingssystem, men kunne på kontrolldagen ikke vise til at det var ført avvik på overskridelser av grenseverdier i forurensningsforskriften § 10-5 under kontrollmålingen i 2022.

Stavanger krematorium gjennomførte kontrollmålinger for fjoråret 02.12.2022. Måleresultatene viste høyere verdier for kvikksølv og karbonmonoksid (midlingstid 10 minutter) enn de tillatte grenseverdiene gitt i forurensningsforskriften § 10-5. Et slikt konkret brudd på forskriften skal registreres som avvik. Virksomheten har hatt utfordringer med overutslipp av kvikksølv. Uten skriftlige avviksregistreringer kan ikke virksomheten dokumentere at hendelsene er fulgt opp med korrigerende tiltak. Det ble gjennomført en ny kontrollmåling i mars 2023, der resultatet var under grenseverdiene, men det er uklart hvilke tiltak virksomheten faktisk har iverksatt.

Statsforvalteren vil kommentere at det samme forholdet ble avdekket under forrige kontroll i 2020, jf. 2020.007.I.FMRO.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Virksomheten bør skjerpe sine rutiner for å sikre at kontrollmålinger gjennomføres innen rimelig tid før årets slutt.

Kommentarer:

I henhold til forurensningsforskriften § 10-9 skal den ansvarlige for kategori I-krematorier minst en gang per år kontrollere drift og forbrenningstekniske forhold samt gjennomføre kontrollmålinger av støv og kvikksølv i utslipp til luft. I Miljødirektoratet sin kommentar til forskriften¹ står det at målinger for rapporteringsåret skal utføres i rimelig tid før årets slutt, slik at man ved eventuelle overskridelser av grensene kan iverksette tiltak og utføre nye målinger innen årets utløp.

For kontrollåret 2022 gjennomførte Stavanger krematorium kontrollmålinger 02.12.2022. Resultatet viste overutslipp av kvikksølv og karbonmonoksid (midlingstid 10 minutter). En oppfølgende kontroll ble gjennomført i mars 2023.

Stavanger krematorium opplyste på kontrolldagen at virksomheten har bestemt at målinger skal gjennomføres i juni måned, og dette er inkludert i virksomhetens kalender. Det skjedde derimot en glipp i 2022 som gjorde at målinger først ble bestilt sent på året. Virksomheten bør skjerpe sine rutiner for å sikre at kontrollmålinger gjennomføres innen rimelig tid før årets slutt.

Anmerkning 2

Virksomheten må sikre at registreringer fra målinger arkiveres i minimum fem år.

Kommentarer:

I henhold til forurensningsforskriften § 10-9 kreves det kontinuerlig måling av karbonmonoksid og oksygen med registrering av integrert middelvei hvert minutt. For temperatur i etterbrennkammer og i røykgass kreves kontinuerlig måling og registrering.

---

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/regelverk/forskrifter/forurensningsforskriften/krematorieutslipp-kommentarer/>

Virksomheten gjennomfører målinger i henhold til forskriften, og dataene lagres digitalt. Det var under tilsynet uklart om det blir tatt noen form for sikkerhets kopi av disse dataene. Virksomheten må sikre at registreringene fra både årlig kontrollmåling og kontinuerlig måling arkiveres i minimum fem år.

Anmerkning 3

Virksomheten sin internkontroll kan forbedres.

Kommentarer:

Håndbok for drift av Stavanger krematorium

Virksomheten har utarbeidet en håndbok for drift av Stavanger krematorium. Det bør inkluderes når det skal tas kontrollmålinger, og hvordan resultat av kontrollmålinger skal følges opp, jf. avvik 1.

Rutine for avfallshåndtering

Virksomheten genererer kvikksølvholdig farlig avfall fra røykgassfilteret i form av aktivt kull (utskrap fra filter), sot fra feiing, og filterposer. Det farlige avfallet lagres i merkede fat og leveres til godkjent mottak minimum en gang i året. Virksomheten deklarerer avfallet selv. Virksomheten har nylig opprettet en skriftlig rutine for avfallshåndtering. Rutinen bør oppdateres slik at det tydelig kommer frem hvilket avfallsstoffnummer (7081) og EAL-kode (10 14 01) som skal brukes ved deklarerer. Dette sikrer at avfallet deklarerer korrekt, og at samme type avfall deklarerer likt over tid.

Miljørisikovurdering

Virksomheten har utarbeidet en generell risikovurdering, der ytre miljø er inkludert. Både sannsynlighet og konsekvens er tydelig definert. På kontrolldagen ble det diskutert flere aspekter som bør inkluderes i risikovurderingen, der risiko for overskridelse av grenseverdiene i forurensningsforskriften § 10-5 er det viktigste. Risiko for luktutslipp er et eksempel på et annet aspekt som bør vurderes.

8. Andre forhold

Generelt om Stavanger krematorium

Stavanger krematorium holder til i Alexander Kiellands gate 11 i Stavanger. Det er tre fast ansatte ved krematoriet.

Det ble i 2022 gjennomført i underkant av 900 kremasjoner. Stavanger krematorium er i henhold til forurensningsforskriften § 10-3 definert som et «kategori I» - krematorium.

Målinger og rapportering

Kontrollmålinger for 2022 ble gjennomført 02.12.2022. En oppfølgende kontrollmåling ble gjennomført 16.03.2023. Resultatene av de to siste målingene er sammenstilt i Tabell 1 under. Målingene blir gjennomført av en uavhengig måleinstans. Virksomheten opplyste på kontrolldagen at kremasjonene som inngikk i målingene var tilfeldig utvalgt.

Tabell 1: Kontrollmålinger for 2022

Parameter	Grenseverdi kategori I [mg/Nm ³]	Måleresultater 02.12.2022	Måleresultater 16.03.2023	Midlingstid
Støv	20	4,1	0,4	3 kremasjoner
Hg	0,05	0,1381	0,0379	
CO	100	12,6	2,8	
CO	150	165	31,2	10 minutter

Resultatet av kontrollmålingen skal rapporteres til forurensningsmyndigheten innen 1. mars hvert år (egenkontrollrapportering). Rapporten skal inneholde beregning av årlige utslipp og en vurdering av resultatene i forhold til kravene, jf. forurensningsforskriften § 10-9.

Egenkontrollrapporten skal også inneholde informasjon om typer og mengder avfall virksomheten genererer. Mengde metallavfall skal føres inn under ordinært avfall. Når det gjelder farlig avfall er det viktig at informasjonen som legges inn i egenkontrollrapporten stemmer overens med virksomheten sine deklarasjoner i avfallsdeklarerings.no.

Vedlikehold

Det ble utført vedlikehold på filteret høsten 2022 (før kontrollmålingen), der filterposer ble skiftet ut og erstattet med nytt materiale.

Unntak fra forurensningsforskriften § 10-7

Stavanger krematorium har i vedtak av 27.02.2012 (sak 2011/9562) unntak fra bestemmelsene i forurensningsforskriften § 10-7 andre ledd om skorsteinsforhold. En spredningsberegning basert på faktiske driftsforhold viste da at et unntak fra bestemmelsene i forurensningsforskriften § 10-7 andre ledd ikke ville bidra til nevneverdig forringelse av den lokale luftkvaliteten.

Det gjøres oppmerksom på at Statsforvalteren kan oppheve eller endre vedtaket om unntak dersom nye opplysninger eller andre tungtveiende hensyn skulle tilsa det.

Nytt utsorteringskrav: Plast-, hage- og matavfall

Den 1. januar 2023 tredde avfallsforskriftens kapittel 10a *Utsortering og materialgjenvinning av enkelte avfallstyper* i kraft. Kapitlet stiller krav til utsortering av husholdningslignende plast-, hage- og matavfall. Kravene gjelder for kommuner og virksomheter.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnng av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold

- Teknisk Rapport Stavanger Krematorium – konsesjonsmåling 2022 av 02.12.2022, oversendt Statsforvalteren i e-post av 28.02.2023
- Teknisk Rapport Stavanger Krematorium – konsesjonsmåling 2022 av 16.03.2023, fremvist på kontrolldagen
- Avfallsrutiner Stavanger krematorium av 25.05.2023, fremvist på kontrolldagen
- Generell risikovurdering 2022-2023, fremvist på kontrolldagen